

vynaložiti věc k uspokojení pokuty uložené veškerým odsouzeným pro týž přestupek a to dle poměru pokuty této (§ 172 tr. z. důh.).

Rukojemství.

I. Pojem a právní povaha.

Zaváže-li se kdo uspokojiti věřitele pro ten případ, že by hlavní dlužník závazku svého nesplnil, nazývá se rukojmím a dohodnutí mezi ním a věřitelem sluje smlouvou rukojemskou. Zde zůstává dlužník nadále hlavním dlužníkem a rukojmí přistupuje jako dlužník vedlejší (§ 1346 o. o. z.). Rukojemství jest tedy onou aksesorní intercessí, kterouž se někdo třetí zavazuje poskytnouti plnění hlavnímu dlužníku příslušejícího pro ten případ, že by ho neposkytl hlavní dlužník. (Dle roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 8649 spočívá rukojemství ve slibu, zaplatiti cizí dluh.)

I. hlava 3. dílu obč. zák. počítá rukojemství ku způsobům, kterými se utvrzují práva a závazky. Právními způsoby zajištění závazku a utvrzení nějakého práva, kterýmižto způsoby oprávněný nabývá nového práva, jsou: závazek třetí osoby za dlužníka převzatý a zástava. Od zástavy liší se rukojemství tím, že při oné záleží jistota věřiteli poskytnutá v zřízení věcného práva, při tomto v přibytí nového dlužníka za týž závazek, na kterémžto dlužníku může se věřitel hojiti, nesplní-li hlavní dlužník sám svého závazku.

II. Náležitosti.

Náležitosti rukojemství jsou dle § 1346 o. o. z. smlouva rukojemská a existence hlavního dluhu.

1. Smlouva rukojemská: Poměr rukojemský a závazek rukojmího zakládá se obligační smlouvou uzavřenou mezi rukojmím a věřitelem, ve kteréžto smlouvě vyjádřen býti musí závazek rukojmího uspokojiti věřitele, nesplní-li hlavní dlužník závazku svého (§ 1346 o. o. z.). Smluvníci mohou libovolně voliti při tom výrazy (roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 143, 3925, 4141, 5080, 5527, 8571). Rukojemství může převzít na sebe kdokoli bez rozdílu pohlaví, přísluší-li mu volná správa vlastního jmění (§ 1349 o. o. z.); výjimečně nemohou býti rukojmími:

a) členové německého řádu, nemohouce převzít rukojemství toliko s povolením velmistra, kterýž je sprostí poslušnosti zákonů řádových (§ 11 stanov řádových ze dne 28. červa 1840).

b) Obchodní dohodci nesmí dáti rukojemství za splnění obchodů, které sami sprostředkovali (§ 1 čl. 69 zák. ze dne 4. dubna 1875 č. 68 ř. z.).

2. Existence hlavního dluhu jest nezbytnou podmínkou rukojemství, ježto účelem jejím jest zajistiti stávající dluh. Rukojemství může býti poskytnuto netoliko o obnosech a věcech, nýbrž i dovolených jednáních a opomenutích pokud jde o prospěch nebo o škodu, která může vzejít z toho zajištěnému (§ 1350 o. o. z.). Leč plnění musí býti takové, aby mohlo býti podniknuto nejen od hlavního dlužníka (nýbrž i od osoby třetí). Je-li hlavní dluh neplatným nebo odporem zvratitelným, jest též i převzetí rukojemství za dluh takový neplatno. Všeobecně přísluší rukojmímu námitky hlavního dlužníka. Jsou však přece osobní námitky hlavního dlužníka, kterých nemůže vznést rukojmí; tak ku př. jisté processuální námitky, jako námitka hlavního dlužníka, že byl nuceným narovnáním dluhu svého sprostěn (§ 224 konk. ř.). Existuje-li hlavní dluh toliko z části, možné jest rukojemství toliko za tuto část. Převzít ani utvrdit nelze závazků, které nikdy po právu nestávaly (ježto slíbeno bylo plnění nemožné,

nebo smlouva jest zákonem zapověděná a pod.), nebo již zrušeny byly (kompensací, placením atd. [§ 1351 o. o. z.]). Naproti tomu převzítí lze rukojemství za dluhy, k jichž vydobytí zákon odpírá toliko právo žalobní (ku př. dluhy z her), za dluhy podmíněčné a za dluhy budoucí, mají-li později vzniknouti. Výjimku z pravidla, že se ku platnosti rukojemství vyhledává existence hlavního dluhu, obsahuje § 1352 o. o. z., dle něhož zavázán jest jakožto nedílný spoludlužník ten, kdo se zaručil za osobu, která dle svých osobních vlastností zavázati se nemůže (ku př. nezletilec), jakkoli zaručitel vlastnost tato známa nebyla (§ 896 o. o. z.). Rukojmí ručí tedy v případě tomto jako solidární dlužník.

III. Účinky rukojemství.

A. Poměr mezi věřitelem a rukojmím.

1. Závazek rukojemský:

a) Obsah závazku rukojemského: Ježto se rukojmí zavazuje uspokojiti věřitele pro ten případ, že by hlavní dlužník závazku svého nesplnil, a tím zajišťuje obligační plnění, zavazuje se k témuž plnění, jako dlužník hlavní (§§ 1346 a 1355 o. o. z.). Z toho plyne:

aa) Závazek rukojmího odnáší se k témuž předmětu, jako závazek dlužníka hlavního.

bb) Rukojmí neručí za více než dlužník a všechna obmezení platná pro ručení dlužníkovu jsou i rukojmímu dopřána. Převezme-li rukojmí jako rukojemství závazek za obnos převyšující plnění dlužníkovu, zakládá se tím samostatný závazek rukojmího.

cc) Možno jest též, že ručení rukojmího dle učiněné úmluvy jest obmezenější, nežli ručení dlužníka hlavního, ať již ručí toliko za jistou část hlavního dluhu nebo za snazších podmínek nebo s určitým obmezením. Tak se může ku př. rukojmí zavázati toliko na určitou dobu, při čemž práv jest pouze na tuto dobu (§ 1363 o. o. z.). I při stejném ručení mohou býti poskytnuty rukojmímu námitky, zvláště processuální (ku př. exceptio fori; roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 446, 5640) proti věřiteli, jichž hlavní dlužník nemůže užiti.

b) Akcessorní povaha závazku rukojemského: Závazek rukojmího jest jak v materiálním, tak i ve formálním směru závislým na dluhu hlavního dlužníka. Dle římského práva musil od té doby, co zavedeno bylo novellou 4. č. 1 beneficium excussionis sive ordinis, věřitel žalovati předkem hlavního dlužníka, prve než mohl účinně vystoupiti proti rukojmímu. I dle práva rakouského musí věřitel předkem vymáhati na hlavním dlužníku splnění jeho závazku a může z pravidla žalovati rukojmího teprve tehdy, když rukojmí, byv věřitelem soudně nebo mimosoudně upomenut, závazku svého nesplní (§ 1355 o. o. z.). Něco jiného platilo by toliko při výslovné úmluvě stran (roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 8571). Předchozí upomenutí hlavního dlužníka nemusí býti žalobou. Upomenutím ve smyslu § 1355 o. o. z. nelze pokládati pouhou výpověď dluhu, poněvadž výpovědí stanoví se toliko platební čas, nezakládá se tím však otálení. Otálení počíná teprve dnem, kdy byl dlužník upomenut (§§ 903, 1334 o. o. z.), a zpěčuje platiti nebo vůbec nedává nijaké odpovědi. Po tomto upomenutí může však věřitel ihned rukojmího žalovati, nejsa povinen teprve po 14 dní čekati se žalobou proti rukojmímu, jakž nesprávně soudí Nippel (kom. k obč. zák. sv. VIII., I., str. 274), ježto nelze tu užiti obdoby o 14denní lhůtě exekuční, kde nejde o žalobu, nýbrž toliko o upomenutí.

Výjimečně může býti dříve žalován rukojmí, třeba by se byl výslovně zaručil toliko pro ten případ, že by byl hlavní dlužník insolventním :

aa) upadl-li hlavní dlužník do konkursu (§ 1356 o. o. z.),

bb) není-li znám pobyt hlavního dlužníka v době, kdy má býti placeno (§ 1356 o. o. z.).

V obou případech připouští se žaloba na rukojmího bez upomenutí jen s tou podmínkou, že pohledávka stala se splatnou a věřitel není vinen nijakou nedbalostí (§ 1356 o. o. z.).

cc) Třeba se byl rukojmí zřekl toho, aby byl prve upomenut dlužník hlavní, může býti dříve žalován bez upomenutí.

dd) Vznikl-li zaručený dluh z jednání, které bylo na straně hlavního dlužníka obchodem, nebo je-li rukojemství samo obchodem, může odpadnouti předchozí upomínání hlavního dlužníka (čl. 281 obch. z.).

2. Zrušení závazku rukojemského: Závazek rukojemský zaniká z těch důvodů, které všeobecně zrušují všechny obligace (ku př. placením, plněním místo placení atd.), a z důvodů zvláštních, které místo mají toliko při obligaci rukojemské. Závazek rukojemský pomíjí totiž:

a) odpadne-li závazek dlužníka hlavního. Dle § 1363 o. o. z. přestává závazek rukojmího poměrně se závazkem hlavního dlužníka. Rukojemství zaniká právě svou aksesorní povahou (§ 1351 o. o. z.) zcela nebo z části, jakmile a pokud přestane závazek hlavního dlužníka. Rukojmí může s účinkem provéstí námítky táhnoucí se ku zániku hlavního dluhu, ku př. smlouva mezi věřitelem a dlužníkem o prominutí dluhu uzavřená. Výjimečně nemohou však býti obmezena práva věřitelů za rukojmím společného dlužníka bez výslovného přivolení oprávněných nuceným soudním narovnáním obsahujícím snad prominutí dluhu (§ 224 konk. ř.).

b) Konfuse. Spojí-li se právo věřitele se závazkem hlavního dlužníka v jedné osobě, zaniká hlavní dluh a s ním též závazek rukojemský. Tak tomu jest tehdy, spojí-li se právo věřitelovo a závazek rukojmího v jedné osobě (§ 1445 o. o. z.). Naproti tomu nemění se právo věřitelovo, spojí-li se závazek hlavního dlužníka a závazek rukojmího v jedné osobě (ku př. vzájemným poděděním) [§ 1445 o. o. z.]. Jest tedy věřitel oprávněn dle svobodné vůle své žalovati dlužníka jakožto hlavního dlužníka nebo jakožto rukojmího.

c) Promlčení. Pro pohledávku za hlavním dlužníkem a pro pohledávku z rukojemství platí zvláštní lhůty promlčecí. Může tedy se státi, že jedna z těchto obou pohledávek zanikla promlčením, kdežto druhá trvá nadále. Tak může ku př. hlavní dluh býti později promlčen, nežli závazek rukojemský, povolil-li věřitel hlavnímu dlužníku, za něhož se někdo byl zaručil jako rukojmí, prodloužení termínu platebního bez přivolení rukojmího; nemůžeť býti prodloužení takovéto na újmu rukojmího, a nemůže tudíž ručení jeho býti prodlouženo (§§ 881, 894, 1379 o. o. z.). Pohledávka rukojemská nepromlčuje se však jen tehdy, nastoupí-li účinky promlčení toliko pro ni samotnu, nýbrž i tehdy, promlčí-li se pohledávka hlavní, což plyne z aksesorní povahy smlouvy rukojemské (§§ 1351, 1363 o. o. z.). Dle všeobecného pravidla počíná promlčecí lhůta i pro pohledávku rukojemskou tím okamžikem, kdy dána jest právní možnost žalovati. Nárok věřitele z rukojemství pochodící podléhá pravidelně všeobecné lhůtě promlčecí 30 let (§ 1479 o. o. z.), která počíná jíti od původního dne splatnosti nebo ode dne splatnosti dluhu, který byl ve srozumění

s rukojmím prodloužen. Jakkoli jest soudní nebo mimosoudní upomínka dle § 1355 o. o. z. z pravidla podmínkou k zažalování rukojmího, počíná se přece pohledávka rukojemská promlčovati bez rozdílu, zda byl hlavní dlužník upomínán čili nic, ježto záleží na věřiteli, chce-li upomínati čili nic, a opomene-li upomenouti, dopouští se nedbalosti, kterouž způsobuje se, že promlčení jde a trvá dále (roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 8923).

d) Uplynutí času. Projitím času zaniká rukojemství v těchto dvou případech:

aa) Zavázal-li se rukojmí smlouvou toliko na jistý čas, práv jest pouze pro tento čas (§ 1363 o. o. z., roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 8923). Závazek jeho pomíjí, jestliže věřitel v této době nepřivede s účinkem ku platnosti práva svého proti rukojmímu, k čemuž postačí, opomene-li věřitel rukojmího upomenuv dříve dlužníka hlavního. I v tomto případě musí být věřiteli dopřána lhůta okolnostem přiměřená, v níž by právo své ku platnosti přivedl (§§ 904, 914 o. o. z.).

bb) Závazek rukojmího přechází na jeho dědice (§§ 548 a 918 o. o. z.). Dle § 1367 o. o. z. zaniká smlouva rukojemská, není-li ani hypotekou ani ruční zástavou utvrzena, ve 3 letech po smrti rukojmího, jestliže věřitel opomenul v mezičase upomenouti soudně nebo mimosoudně dědice o splatný dluh. Zemřel-li rukojmí před splatností pohledávky, počíná tato tříletá lhůta ode dne splatnosti. Zániku rukojemství uplynutím této tříleté lhůty zabrání se toliko tím, že se zjistí zástavou závazek rukojemský nebo tím, že před vypršením této lhůty jest dědic upomenut. Tuto tříletou lhůtu nesluší pojímati jako promlčení, nýbrž jako zákonné poshovění (posečkání), ježto zabrání se zde již upomenutím tomu, aby lhůta tato neprošla, a nikoli zažalováním, jako tomu jest u promlčení (§ 1497 o. o. z.). Předpis § 1367 o. o. z. neplatí o dědicích toho, kdo se zavázal jako »rukojmí a plátce« nebo jako »rukojmí k ruce nedílné« (dv. dek. ze dne 19. září 1837 č. 229 sb. z. soud.). Závazek rukojemský zástavou zjištěný nebo včasné upomínaný nemůže zaniknouti pouhým projitím času, podléhá však vlivu promlčení dle všeobecného pravidla (§§ 1479, 1483, 1485, 1499 o. o. z.).

B. Regres (postih) rukojmího proti hlavnímu dlužníku. Poměr mezi rukojmím a hlavním dlužníkem spravuje se především úmluvou mezi nimi učiněnou. Pravidelně přejímá se rukojemství za cizí dluh, jehož zaplacením nabývá rukojmí práva hojiti se na hlavním dlužníku. Jeví-li se však rukojmí rukojmím toliko vůči věřiteli jsa materiálně vlastním dlužníkem, nebo převezme-li rukojemství chtěje zaplacením zaručeného dluhu poskytnouti hlavnímu dlužníku dar, může býti též povinnost k náhradě vyloučena. Není-li mezi rukojmím a hlavním dlužníkem zvláštní úmluvy, platí pro vzájemný jich poměr tato pravidla:

1. Tím, že uplynula lhůta, ve které měl dlužník platiti, není ještě rukojmí sprostěn rukojemství, byť i věřitel nebyl na zaplacení naléhal (§ 1364 o. o. z.). Rukojmí nemůže — třeba by dluh splatným byl — žádati na dlužníkovu, aby věřitele uspokojil, ani na věřiteli, aby hlavního dlužníka žaloval. Za to jest však rukojmí oprávněn žádati na dlužníku, s jehož přivolením uvázal se v rukojemství, zajištění jeho eventuelních nároků náhradních, pokud se týká, zajištění zaručeného dluhu

a) jakmile zaručený dluh po úmluvě splatným se stal (§ 1364 o. o. z.), nebo

b) je-li důvodná obava, že dlužník se stane insolventním nebo vzdálí se »z dědičných zemí« (nyní ze zemí na říšské radě zastoupených) [§ 1365 o. o. z.].

Že se i v § 1365 o. o. z. předpokládá jakožto podmínka žádosti rukojmiho o vzpomenuuté zajištění jeho, aby dlužník přivolil ku převzetí rukojemství, plyne z té okolnosti, že nemůže se postavení hlavního dlužníka zhoršiti rukojemstvím bez přivolení jeho poskytnutým.

2. Zaplatí-li rukojmí zaručený dluh hlavního dlužníka věřiteli dobrovolně nebo k donucení jeho, vstupuje v práva věřitelova a smí žádati na dlužníku náhradu zaplaceného dluhu. O tuto náhradu může rukojmí žádati z dvojího titulu právního:

a) může žádati o náhradu toliko z toho důvodu, že poskytl zaplacení; k tomu cíli jest uspokojený věřitel zavázán vydati plátcí veškery právní doklady a zjišťovací prostředky, které má v rukou (§ 1358 o. o. z.);

b) může žádati za zaplacení jakožto cessionář věřitele, ježto nabyl, zaplativ hlavní dluh, práva žádati věřitele o postup hlavního dluhu (§§ 1422, 1423 o. o. z.). Poskytl-li rukojmí s přivolením dlužníkovým rukojemství, a zaplatil-li dluh, sluší míti za to, jakoby byl platil ve srozumění s dlužníkem, a věřitel není rukojmímu práv ani z dobytosti, ani z pravosti pohledávky (§ 1422 o. o. z.). Věřitel neručí za dobytost pohledávky však ani v tom případě, když podjal se kdo rukojemství bez přivolení dlužníka, ježto by ručení takovéto nesnášelo se s účelem rukojemství. Rukojmí nemůže nikdy na hlavním dlužníku žádati více, než sám věřiteli zaplatil. Také hlavní dlužník není povinen nahraditi rukojmímu více, nežli co byl věřiteli dlužen. Opomenul-li rukojmí, uspokojuje věřitele, dorozuměti se s hlavním dlužníkem nebo žádati ho, aby jej zastupoval v processu s věřitelem, může hlavní dlužník proti rukojmímu užiti všech námitek, které by mu bývaly příslušely proti věřiteli (§ 1361 o. o. z.).

Hlavnímu dlužníku přiznány jsou též naproti rukojmímu všechny námitky osobně mu přináležející proti rukojmímu, zejména namítati může kompensaci jeho pohledávky. Zaručí-li se rukojmí za nežalovatelnou pohledávku, není též žalovatelnou jeho pohledávka založená na zákonné cessi (§ 1361 o. o. z.). V tomto případě může však rukojmí žádati žalobou na hlavním dlužníku náhrady, zaručil-li se ve srozumění s ním za nežalovatelnou pohledávku, ježto hlavní dlužník vědoucí o této vlastnosti pohledávky chtěl propůjčiti rukojmímu žalobu o náhradu učiněného placení.

C. Súčtování.

Skončí-li se jednání, za něž se byl někdo zaručil, může býti žádáno, aby se stalo súčtování a rukojemství zrušeno bylo (§ 1336 o. o. z.). Jmenovitě zaručil-li se kdo poskytuje kauci za dluhy vzcházející z trvalé činnosti (ku př. z dodávky, správy pokladny, správy statků atd.), záleží v zájmu jeho věděti, zda-li a které nároky mu z toho vzejdou, aby mohl sáhnouti po prostředcích právem jemu poskytnutých (§ 1364 o. o. z.). Zaručil-li se rukojmí s přivolením dlužníkovým, má právo přidržeti jej, aby složil účty, ježto dle § 1364 o. o. z. může dokonce na něm žádati i zajištění. Bylo-li rukojemství poskytnuto bez přivolení dlužníka, může rukojmí žádati věřitele, aby v přiměřené době přidržel dlužníka ke súčtování, ježto by jinak mělo se rukojemství za zrušené, anť věřitel nesmí libovolně prodlužovati na dobu zcela neurčitou ručení rukojmiho. § 1365 o. o. z. platí obdobou pro ten případ, když se sice neskončí zaručené

jednání, avšak vyprší doba, na kterou obmezil rukojmí ručení své (§ 1363 o. o. z.).

IV. Zvláštní druhy rukojemství.

1. Poměr rukojmího a plátce. § 1357 o. o. z. stanoví: »Zaručil-li se kdo jako rukojmí a plátce, ručí jako nedílný (solidární) spoludlužník za celý dluh; na vůli věřitele spočívá, chce-li dříve žalovati hlavního dlužníka či rukojmího nebo oba zároveň« (§ 891 o. o. z.). Rukojmí a plátce jest vůči věřiteli hlavním solidárním dlužníkem, od kteréhožto se liší toliko ve příčině regresu, jenž spravuje se ustanoveními platnými pro rukojemství. Úchylka v ručení rukojmího a plátce spočívá toliko v tom, že věřitel nesmí jemu zmařiti regres na hlavního dlužníka, a že rukojmí a plátce rovněž jako prostý rukojmí vůči věřiteli nabývá nedbalostí jeho svobody v dobývání pohledávky.

2. Spolurukojmí. Zaručilo-li se více osob za týž celistvý obnos jako spolurukojmí, ručí každá z nich za celý obnos. Zaplatila-li však některá z nich celý dluh, má stejně jako spoludlužník právo (§ 896 o. o. z.) žádati na ostatních náhradu (§ 1359 o. o. z.). Dle § 1363 o. o. z. má sice propuštění jednoho spolurukojmího účinek proti věřiteli, nikoli však proti ostatním spolurukojmím (§ 896 o. o. z.). Zaručilo-li se více osob společně za týž dluh, ručí jako solidární dlužníci, nikoli však tehdy, zaručí-li se nezávisle od sebe — samostatně každá z nich (rozh. ze dne 30. března 1881 č. 2396 sb. č. 9353). Jestliže přijali záruku toliko za jistou část dluhu, neodnáší se přirozeně závazek jich k celému dluhu.

3. Podrukojmí jest onen rukojmí, který zaručí se za pohledávku věřitele naproti rukojmímu. Zde jeví se rukojemský závazek prvního rukojmího býti hlavním dluhem, tento rukojmí jest proto pro podrukojmího hlavním dlužníkem. Toto rukojemství posuzuje se právě tak, jako každé jiné rukojemství.

4. Podpůrným rukojmím sluje ten rukojmí, který připovídá rukojmímu náhradu pro ten případ, že by rukojemstvím svým škodu utrpěl (§ 1348 o. o. z.). Jest tedy rukojmím, který se zaručuje pro hlavního dlužníka za regresní pohledávku rukojmího. Pro tento druh rukojemství vytýká § 1361 o. o. z. zvláštní ustanovení, že totiž rukojmí může na podpůrném rukojmím žádati náhradu jenom potud, pokud si vlastní vinou nezpůsobil škody (§§ 1358, 1361, 1399 o. o. z.). Platí všeobecná ustanovení, že hlavní rukojmí může se hojiti na podpůrném rukojmím, jakmile byl dle svého rukojemství donucen platiti a marně upomínal hlavního dlužníka o zaplacení náhrady.

V. Účinky novace na rukojemství.

Dle všeobecného znění § 1378 o. o. z. sluší za to míti, že dle povahy věci zánikem hlavního závazku zrušuje se aksesorní rukojemský závazek s tím sloučený. Změní-li se ku př. obecnoprávní pohledávka v pohledávku směnečnou, pomíjí též rukojemství za obecnoprávní pohledávku dané (roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 1209). Vykona-li se sděláním nového dlužního úpisu na základě provedeného súčtování novace, sproštuje se rukojmí a plátce na prvním úpisu dlužním spolupodepsaný svého závazku (roz. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 5700) (viz čl. »Rukojemství směnečné«).

VI. Právo poplatkové.

1. Rukojemské listiny podléhají 50kr. kolku za každý arch, nedá-li se oceniti zaručený závazek; dá-li se oceniti, podléhají poplatku dle hodnoty zaručeného závazku a dle škály II. (p. s. 31 popl. z.).

2. Poplatku prosty jsou rukojemské listiny ve věcech trestních a berních, dále rukojemství směnečné (p. s. 102 lit. *c) d) n)* popl. z.).

3. Utvrzení práva (tedy i rukojemství) nepodléhá dle p. s. 84 popl. z. jen tehdy zvláštnímu poplatku, dáno-li toto utvrzení práva některým z hlavních kontrahentů (rozh. nejv. s. ze dne 2. listopadu 1876 č. 2).

4. Dle p. s. 84 popl. z. lze pokládati za prosté poplatků toliko takové utvrzení práva poskytnuté v listině o hlavním jednání, které vymíněno bylo k zajištění hlavního jednání poplatku podléhajícího (rozh. min. fin. ze dne 6. ledna 1868 č. 41.370).

5. Přistoupí-li k dlužnému závazku kdosi třetí jakožto spoludlužník, nutno zapraviti poplatek jako při smlouvě rukojemské (rozh. ze dne 19. března 1878 č. 234 a ze dne 21. března 1882 č. 1347).

6. Rukojemské listiny, které pořizují se pro obchodníky a povozníky dle §§ 134, 137 a 140 ř. cel. a monop., jsou bezpodmínečně prosty poplatků (rozh. min. fin. ze dne 20. května 1851 č. 13.026).

7. Zaručení za kontrahenta, kterýž není povinen odebrati určité množství, podléhá jen pevnému poplatku (rozh. ze dne 3. března 1877 č. 49).

Rukojemství směnečné.

I. P o j e m.

Rukojmím směnečným (per aval) jest ten, kdo se za směnečného dlužníka spolu zaváže na směnce; může tudíž rukojmí směnečný zavázati se za každého dlužníka směnečného, tedy za akceptanta (příjemce), vydatele nebo indossanta. I lze pak na rukojmím po přísném právu směnečném vymáhati splacení nebo splnění jinakého směnečného závazku avšak jen s tou podmínkou, že spolu podepíše směnku (čl. 81 sm. ř.).

II. D r u h y.

Rukojemství směnečné může býti vlastní nebo nevlastní.

1. Vlastní rukojemství směnečné neboli rukojemství spočívající jediné na právu směnečném zakládá se:

a) tím, že rukojmí (per aval) spolupodepíše směnku pod jménem trassantovým a výslovně poznamená, že podepsaný poskytuje rukojemství za příjemce směnky. Výraz »aval« odvozen jest z vlašského »a valle« = pod, dole, jelikož totiž rukojmí má se podepsati svým jménem pod jménem toho, za koho se zaručuje. I sluší slovo »aval« pokládati za zvláštní označení rukojemství uskutečňujícího se spolu podpisem směnky;

b) tím, že rukojmí směnku spoluprijme;

c) indossací.

V obou těchto případech nepřipojuje se nijaká poznámka. Směnečno-právní následky jsou však ve všech třech případech v podstatě tytéž, jelikož každý — ať se podepíše jako rukojmí směnečný nebo i bez označení toho — ručí dle práva směnečného t. j. solidárně. Rukojemství ad *a)* vylíčené vyskytuje se v obchodu směnečném po řídku; daleko častěji přistupuje třetí osoba k závazku dlužníka směnečného v té formě, že spoluprijme směnku nebo ji jako indossant dále vydá. Rukojmí směnečný jest dle čl. 81 sm. ř. přímým spoludlužníkem; zaplatí-li však směnku, nemá směnečnoprávního regresu (postihu) za ostatními osobami vedle čl. 81 sm. ř. zavázanými. Dlužno tudíž žalobu o směnečný postih, kterou podává rukojmí směnku zaplativší, a limine zamítnouti (rozh. ze dne 31. října 1882, »Centralblatt für jur. Praxis« č. 395).